

คณะวนศาสตร์
FACULTY OF FORESTRY

การประชุมการป่าไม้ ประจำปี พ.ศ. 2564

”84 ปี วิชาการป่าไม้ไทยเพื่อปวงชน”

วันที่ 28 - 30 เมษายน พ.ศ. 2564

บทคัดย่อ

Book of Abstracts

1. การประชุมการป่าไม้
  - สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมของชุมชน
  - สาขานิเวศวิทยาป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ
  - สาขาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการป่าไม้
2. การสัมมนาทางวนวัฒนวิทยา ครั้งที่ 11
3. การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 2
4. แผนงานชุมชนไม้มีค่า
5. เวที ”ชวนคุยชวนคิด: มุมมองและทัศนคติต่อป่าชุมชนในบริบทใหม่”

2564

บทคัดย่อการประชุมการป่าไม้ ประจำปี พ.ศ. 2564
“84 ปี วิชาการป่าไม้ไทยเพื่อปวงชน”
28-30 เมษายน 2564

1. การประชุมการป่าไม้
สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมของชุมชน
สาขาเนศววิทยาป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ
สาขาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการป่าไม้
2. การสัมมนาทางวณวิฒนวิทยา ครั้งที่ 11
3. การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการจัดการลุ่มน้ำ
และสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 2
4. แผนงานชุมชนไม้มีค่า

จัดโดย
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ร่วมกับ
กรมป่าไม้
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สารบัญ

	หน้า
1. การประชุมการป่าไม้	
1.1 สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมของชุมชน	10
ภาคบรรยาย	11
ผลของการฟื้นฟูป่าต่อโครงสร้างสังคมพืชและความหลากหลายชนิดของพันธุ์ไม้ต้น	12
ในป่าชุมชนบ้านเหล่าเหนือ จังหวัดแพร่	
<i>กฤษดา พงษ์การณภาส แผลมไทย อาษานอก สุ่มย์ หมายหมั่น</i>	
<i>และ วรณอุบล สิงห์อยู่เจริญ</i>	
เมืองจั้ง : ปฏิบัติการแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้	14
<i>สำรวจ ผัดผล</i>	
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนตามโครงการป่าในเมือง สวนป่าประจักษ์รัฐ	16
เพื่อความสุขของคนไทย กรณีศึกษา หุ่นโปรงทอง ปากน้ำประแส จังหวัดระยอง	
<i>สุขมา นิลวัตร พสุธา สุนทรห้าว และ สุรินทร์ อ้นพรม</i>	
การสู่มตัวอย่างแบบเซคเตอร์ในการสำรวจไม้นอกเขตป่า :	18
กรณีศึกษา สำนักพิพิธภัณฑน์และวัฒนธรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	
<i>ปวรุตม์ ทิพย์บุรี และ พิเชิต ลำไย</i>	
1.2 สาขานิเวศวิทยาป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ	20
ภาคบรรยาย	21
การพัฒนาเครื่องหมายดีเอ็นเอที่จำเพาะกับแหล่งพันธุกรรมของไม้ชิงชัน	22
ในประเทศไทย	
<i>สุจิตรา จางตระกูล และ กิตติยา สิงห์ทอง</i>	
การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของไม้ชิงชันโดยใช้เครื่องหมายดีเอ็นเอ	23
ชนิดไมโครแซทเทลไลท์ในประเทศไทย: การศึกษาเบื้องต้น	
<i>สุจิตรา จางตระกูล พนิดา รุ่งรัตน์กุล และ นารีรัตน์ ทองบุญสง</i>	
การจัดสร้างฐานข้อมูลรหัสพันธุกรรมตามแหล่งภูมิศาสตร์ของพืชถิ่นเดียว พืชหายาก	24
และมีค่าใกล้สูญพันธุ์ เพื่อการอนุรักษ์และปกป้องพันธุกรรมของประเทศไทย	
<i>พนิดา รุ่งรัตน์กุล กิตติยา สิงห์ทอง และ ศิริลักษณ์ ศิริคะรินทร์</i>	
ความชุกชุมของสัตว์กึ่งก่อนและหลังเผาทุ่งหญ้า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน	26
<i>เบญจมาศ บุญยืน และ ประทีป ดั่งวงค์</i>	
ความหลากหลายชนิด ความมากมาย รูปแบบกิจกรรม และการชอนทับเชิงเวลาของสัตว์ป่า	28
ในถิ่นอาศัยเขาหินปูน โดยใช้กล้องดักถ่ายภาพ	
<i>วิภาวี หุ่นเที่ยง รองลาภ สุขมาสรวง และ ประทีป ดั่งวงค์</i>	

สารบัญ

	หน้า
การเพิ่มมูลค่าเศษไม้สักและใบสักเป็นระบบผนังฉนวนป้องกันความร้อน โดยใช้เครื่องจักรต้นทุนต่ำสำหรับชุมชนเมืองจิง จังหวัดน่าน ประชุม คำพูด	123
การศึกษาเทคโนโลยีการแปรรูปไม้ มานพ ธรสินธุ์ วิกันดา รัตนพันธ์ สุรพล ฐิติธนากุล และ เขียวพรรณ สนธิกุล	125
การพัฒนาระบบการแปรรูปไม้มีค่าระดับชุมชนโดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมและเพิ่มมูลค่าเศษเหลือ ไตรรัตน์ เนียมสุวรรณ พงษ์ศักดิ์ เสงนิรันดร์ กิตติพงศ์ ตั้งกิจ พิศุทธิ์ ศิริพันธ์	127
การเพิ่มมูลค่าไม้สักแปรรูปด้วยเตาอบไม้แบบต้นทุนต่ำสำหรับกลุ่มชุมชน ทรงกลด จารุสมบัติ และ วรารัตน์ หาคำ	129
การพัฒนาต้นแบบสถานีพลังงานไฟฟ้าขนาดเล็กมากเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ภายใต้โครงการชุมชนไม่มีค่า พงษ์ศักดิ์ เสงนิรันดร์ นิคม แหลมสัก ไตรรัตน์ เนียมสุวรรณ และ อภิญญา วิสุทธิอมรกุล	131
การติดตามการเติบโตของกล้าไม้ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาสวนป่าไม่มีค่า และเพาะเห็ดป่ากินได้เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบในภาคเหนือประเทศไทย ธนากร ลัทธธีระสุวรรณ โปรง สูงศักดิ์ ธนากร แนวพิชิต ศรินทิพย์ ชัยมงคล และ วีระชัย พองธิวงศ์	133
ศักยภาพต้นแบบชุมชนไม่มีค่าเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากไม้ยางนา บ้านโคกมะกอก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี บุญธิดา ม่วงศรีเมืองดี ปัญญา ไวยบุญญา ประภัสสร ยอดสง่า ปนัดดา ลากเกิน ศศิธร โคสุวรรณ และ ณัฐวัฒน์ คลังทรัพย์	134
การปลูกไม้มีค่าในระบบวนเกษตรสวนยางพาราบ้านเขาติน อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ เดชา ดวงนามล สุธิดา มณีเนกคุณ เจษฎา วงศ์พรหม วสันต์ จันทร์แดง มณฑาทิพย์ โสมมีชัย และ ณัฐวัฒน์ คลังทรัพย์	136
ภาคโปสเตอร์	138
รูปแบบรูในเนื้อไม้ที่เกิดจากการเจาะทำลายโดยโรคและแมลงในไม้สัก ลัดดาวรรณ เจริญตระกูล ชรรค์ชัย ประสานัย ชาคริต ฌ ตะกั่วทุ่ง นพฤทธิ์ จินันทุยา วิวัฒน์ วงศ์ก่อเกื้อ และ ศักดิ์ชัย ชมโคกกรวด	139

**สาขา
การจัดการทรัพยากรป่าไม้
และการมีส่วนร่วมของชุมชน**

ภาคบรรยาย

ศักยภาพต้นแบบชุมชนไม่มีค่าเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากไม้ยางนา
บ้านโคกมะกอก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

Potential of Valuable Woodlot Community on the Conservation and Utilization
of *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don at Kok Makok Community,
Muang, Prachinburi

บุญธิดา ม่วงศรีเมืองดี^{1*} ปัญญา ไวยบุญญา¹ ประภัสสร ยอดสง¹ ปนัดดา ลาภเกิน¹ ศศิธร โคนสุวรรณ¹
และ ณัฐวัฒน์ คลังทรัพย์²

Boontida Moungrimumangdee^{1*}, Panya Waiboonya¹, Prapatsorn Yodsa-nga¹, Panadda Larpkern¹
Sasithon Kosuwan¹ and Nathawat Khlungsap²

¹วิทยาลัยโพรวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อ.องครักษ์ จ.นครนายก 26120

¹Bodhivijjalaya College, Srinakharinwirot University, Ongkharak, Nakhon Nayok 26120

²ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

²Forestry Research Center, Faculty of Forestry, Kasetsart University, Chatujak Bangkok 10900

*Corresponding Author; E-mail: boonthida@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนต้นแบบไม่มีค่าเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากไม้ยางนาอย่างยั่งยืน บ้านโคกมะกอก ต.ดงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านโคกมะกอกมีการจัดการชุมชนพึ่งตนเองโดยอาศัยทุนทางทรัพยากรธรรมชาติได้แก่ “ไม้ยางนา” ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญของท้องถิ่น มีการจัดตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ยางนาเพื่อพลังงานที่ยั่งยืน” ที่มีการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การพัฒนาและลงมือปฏิบัติ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการประเมินผล โดยกลุ่มวิสาหกิจมีศักยภาพในการบริหารจัดการเพราะสมาชิกให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากยางนา ได้แก่ สบู่ ขี้ได้น้ำมันยาง และกล้าไม้ เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้และแบ่งปันผลประโยชน์ ผลการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์จากยางนามีข้อควรพัฒนา ได้แก่ การสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่น เนื่องจากยังขาดเทคนิคการผลิตที่เหมาะสม มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและเครื่องมือ รวมทั้งความรู้ในการผลิตให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทั้งนี้ พบว่าบ้านโคกมะกอกมีศักยภาพเป็นต้นแบบชุมชนไม่มีค่าโดยมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้จากการใช้ประโยชน์จากทุนทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในท้องถิ่น โดยได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน และเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยสมาชิกในชุมชนมีการแสวงหาความรู้ ฝึกฝน และพัฒนาทักษะการทำงานอยู่ตลอดเวลา นับได้ว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งของการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ชุมชนไม่มีค่า, ยางนา, การมีส่วนร่วมของชุมชน, ทุนชุมชน

ABSTRACT

An increase of forest areas through forest plantation participatory policy is currently distinguished in Thailand. It aims to secure wages, career, and quality of life as well as ecological integrity of those communities. Development of valuable woodlot community prototype is one of the key successes. The objectives of this research, thus to study the potential of valuable woodlot community prototype on the conservation and utilization of *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don at Kok Makok, Muang, Prachinburi, and to obtain the approaches for an extension of valuable woodlot community establishment throughout the country. Results showed that Kok Makok community had self-reliance management based on natural resource capital, namely “Yangna (*Dipterocarpus alatus*)” which was the distinguished bio-resource base of the community. As mentioned above, the sustainable Yangna conservation and utilization community enterprise was established. The community enterprise had demonstrated the people’s participation as decision-making, cooperation, share benefit, and assessment of Kok Makok community. This implies the well collaborative and knowledge sharing which encourages the development of the enterprise. Various products of Yangna had been developed from the community enterprise such as soap, torch, resin, and seedlings. However, product identities, appropriate techniques, budget, and standard instruments were classified as the main problems in this study. It was considered as the beginning stage of the operation. Moreover, factors affecting the Kok Makok’s valuable woodlot community potential had identified as community strength, career development, community capital, internal and external supporting, and community life-long learning.

Keywords: valuable woodlot community, *Dipterocarpus alatus*, community participatory, community capital